



Enligt sändlista

Bildande av Björndalsbergens naturreservat i Gnesta kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser har märkts ut i fält.

I enlighet med 3 § förordning (1998:1 252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Björndalsbergens naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Björndalsbergens naturreservat
Naturvårdsregister ID	1013102
Länsstyrelsens objektnummer	04-02-149
Kommun	Gnesta
Församling/socken	Gåsinge-Dillnäs socken
Lägesbeskrivning	Området är beläget ca 1,5 mil norr om Gnesta
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng
Kulturgeografisk region	Mälarmården
Fastighetskartan	656 62 (65G 6c)
Areal	68,5 ha, varav 66 ha land 52,3 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Österheden 1:15 (Staten)
Nyttjanderätter/servitut	Vattentäkt, vattenledning, gemensamhetsanläggning väg, nyttjanderättsavtal väg, fiskerättsavtal, jakträttsavtal

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett område med äldre talldominerad barrskog med dess flora och fauna. I området med gammal kulturmark ska lövträdsvärdena utvecklas. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området, framför allt gamla träd och död ved i olika nedbrytningsgrader, ska finnas.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och övrig exploatering. Brand bibehålls som störningsfaktor genom naturvårdsbränning i delar av tallskogen. Solexponerad död tallved skapas för att bilda strukturer i området. På kulturmarken genomförs åtgärder för att gynna lövträd. Områden med refugiekaraktär lämnas för att utvecklas genom intern dynamik.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga vägar. Undantag gäller i samband med uttransport av fäلت vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark eller vatten.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för skötsel och underhåll av befintliga vägar.

Ovanstående föreskrifter ska heller inte utgöra hinder för drift- och

underhållsåtgärder av ledningsgator och ledningar.

Vid eventuell nedgrävning av befintliga luftledningar krävs tillstånd hos Länsstyrelsen.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av stigar, parkering, rastplatser, utsiktsplats samt uppsättning av informationstavlor m.m.
3. Naturvårdsbränning eller åtgärder med målet att efterlikna naturlig brandregim.
4. Friställning av lövträd samt tillskapande av död ved.
5. Betesdrift.
6. Genomförande av skötselåtgärder i Glådran efter utredning.
7. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Två luftledningar berör området. För telefonledningen som löper längs vägen, Österheden ga:1, ansvarar företaget Skanova. Ett muntligt servitut som avtalats före år 1976 föreligger. Skanovas röjningskrav för denna ledning finns i deras anvisning T 12 607-06.

Den luftledning, som går genom reservatet, är en starkströmsledning som Vattenfall AB ansvarar för men som saknar avtal. Luftledningar av denna typ som anlagts utan avtal före 1970 betraktas som en ledning med ledningsrätt.

SKÅLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Björndalsbergens naturreservat sluttar i väster brant ner mot sjön Klämningen. Områdets naturvärden består främst av tallskog och barrblandskog med få spår av skogsbruk. Skogens medelålder är mellan 130 och 160 år, medan betydligt äldre tallskog växer på hållmarker och i magrare delar. Påtagligt stora mängder död ved av olika åldrar och nedbrytningsgrad förekommer. I de mellersta delarna finns ett område med gammal kulturmark och lövblandad barrskog som håller på att utveckla stora lövträdsvärden. I nordöstra delen finns en mindre sjö, Glådran.

I naturreservatet förekommer ett stort antal signalarter och även ett antal rödlistade arter. Området är rikt på hänglavar, och många intressanta svampfynd har gjorts, bland annat av gräddticka, ostticka, kandelabersvamp, grovticka och kilporing. Stora ornitologiska värden finns också med arter som tretåig hackspett, nattskärra och tjäder. Längst i söder, där naturreservatet gränsar mot fastigheten Lövviken, står en mäktig ek som utnämndes till naturminne år 1935.

Det övergripande målet för naturreservatets skötsel är att bevara den äldre barrskogen och skapa strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter. Detta skall göras genom naturvårdsbränning i tallskogen och genom att skapa solexponerad död tallved. Restaureringsåtgärder för att utveckla lövträdsvärdena genomförs på kulturmarken. Områden med stora granvärden lämnas för att utvecklas genom intern dynamik.

En nyckelbiotop på 13 ha är registrerad inom området, samt ett mindre naturvärdesobjekt.

I den länsvisa skogsstrategin ligger naturreservatet inom värdetrakten Mälarmårdens barrskogar, där tallen är dominerande i stora delar. I värdetrakten finns flera naturreservat som tillsammans med Björndalsbergen kan utgöra spridningsområden för arter som kräver tillgång på gammal skog och död ved. Mälarmården är en bergsrygg där det bedrivs

skogsbruk men där det ändå finns naturskogsartade delar och stora hållmarksområden med tall. Målet är att tillämpa brand eller andra skötselmetoder i de skyddade områdena för att gynna ett stort antal arter. Exempelvis förekommer skalbaggen raggbock, som är brandgynnad och sällsynt, i den östra delen av Mälarmården. Även tjädern finns i tallskogarna över hela området.

Sydöstra Sverige utmärker sig genom täta brandintervall i skogarna, hög förekomst av brandnaturtyper och många brandgynnade arter. En strategi har tagits fram för arbetet med naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade områden (Länsstyrelsen i Kalmar län 2012). Där finns Björndalsbergen med som ett potentiellt bränningsområde.

Björndalsbergen omnämns i Södermanlands naturvårdsprogram (objekt 80-4) som ett höglänt skogsområde med främst ornitologiska värden.

Området är av riksintresse för naturvård.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Björndalsbergens höga naturvärden uppdagades år 2006 när en avverkningsanmälan kom in till Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen genomförde flera inventeringar av området och fann att skogens medelålder var relativt hög. Dessutom noterades 25 signalarter, varav sex stycken var rödlistade. Den äldre, opåverkade skogen registrerades som nyckelbiotop år 2006.

Länsstyrelsen övertog ärendet och påbörjade samråd med Daga-Gåsinge Häradsallmänning, LRF konsult Skogsbyrån och Mellanskog om att bilda ett naturreservat av området. Efter uppmätning och värdering upprättades ett avtal om köp mellan staten och fastighetsägaren.

Samråd har skett med Naturvårdsverket innan utskick av remiss. Den 8 maj 2013 skickades beslut och skötselplan på remiss till sakägare och andra berörda. Följande synpunkter har inkommit:

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot Björndalsbergens naturreservat.

Föreningen Sörmlandsentomologerna har ingenting att erinra mot förslaget utan stödjer det i sin helhet.

Stora Hammarbosäters Samfällighetsförening håller i allt väsentligt med Länsstyrelsen i sitt förslag till beslut. De påpekar dock att placeringen av informationstavla och parkering bör ändras.

Länsstyrelsen anser att den föreslagna placeringen är bra för en mindre parkering med 3-4 bilar och en informationstavla. Därifrån kommer man också upp i naturreservatet via en närbelägen redan befintlig stig. Skulle besöksstrycket öka kan man vid behov senare flytta parkeringsplatsen eller göra flera.

Jan Björckebaum och Anna Palm har synpunkter på parkeringens placering och tycker att den borde placeras längre bort där Sörmlandsleden korsar vägen ovanför Lövviken. De tycker också att gångstigar och ridstigar bör separeras, då antalet ryttare i området ökat på senare tid och en del av stigarna trampats sönder. De påpekar även att området utnyttjas mycket av kringboende, vandrare och bärplockare och att detta bör framgå av texten under "Värden för friluftsliv".

Länsstyrelsen anser att det räcker med en mindre p-plats vid naturreservatet och att den anvisade platsen därför är tillräcklig. Den ligger då inom reservatet och det finns en stig som kan utnyttjas för att ta sig in i skogsområdet. Skulle mängden besökare öka och trängsel längs med vägen uppstå är det möjligt att antingen flytta parkeringsplatsen eller göra flera. Vad gäller stigarna anser Länsstyrelsen att det inte bör göras ytterligare stigar i området, för att begränsa inverkan på naturen. Däremot ska stigarna ses över och repareras vid behov. Om stora problem uppstår kan man i framtiden se över stigdragningen och eventuellt också sätta upp skyltar för att påminna ryttare om att ta hänsyn till fotgängare. Texten under "Värden för friluftsliv" är ändrad i enlighet med förslaget.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt 5 § i förordningen om områdesskydd (2007:1 244) utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en konsekvensutredning då påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011

överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljödepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Göran Olsson och funktionschef Trine Haugset, jurist Karin Bergkvist, samt naturvårdshandläggarna Bo Westman och Kristina Jiselmark deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg
Landshövding

Kristina Jiselmark
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor

BESLUT

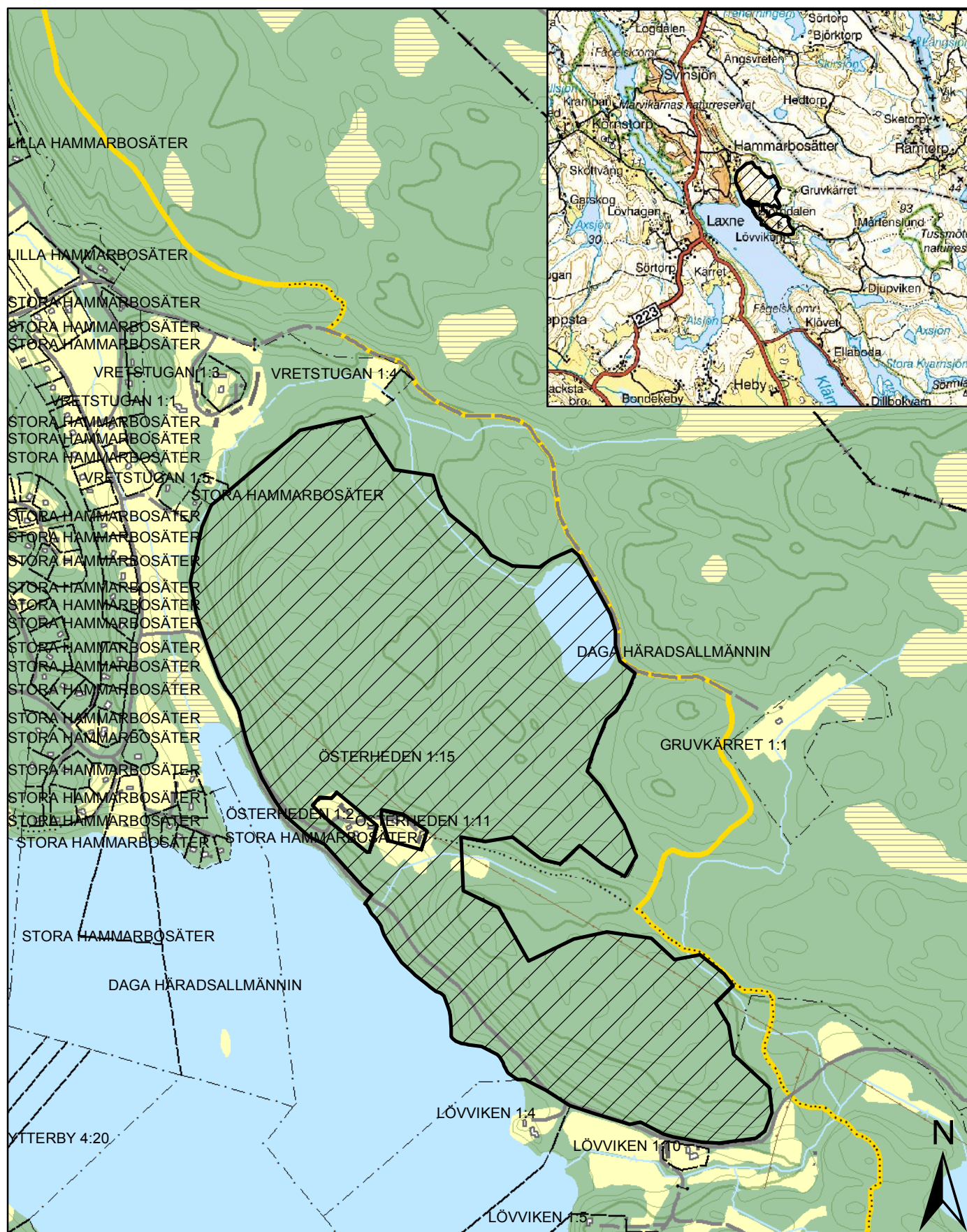
8(8)

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011





Skötselplan för Björndalsbergens naturreservat



Foto: Elin Hultman

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Björndalsbergens naturreservat är 68,5 ha stort och består till största delen av mager tallskog. Intill denna finns bördigare delar med barrblandskog, mer grandominerad skog och även mindre partier med sumpskog. Vid Björndalsstugan finns ett område med gammal kulturmark med lövträdsvärden. I områdets nordöstra del ligger sjön Glådran.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	ca 65,3 ha, varav 52,3 ha produktiv
Tallskog	ca 23,4 ha
Granskog	ca 7,0 ha
Barrblandskog	ca 9,0 ha
Lövblandad barrskog	ca 2,4 ha
Triviallövskog	ca 0,5 ha
Ädellövskog	ca 0,4 ha
Triviallövskog med ädellövinslag	ca 0,1 ha
Ungskog inklusive hyggen	ca 9,5 ha
Impediment	ca 13,0 ha
- Öppen mark	ca 0,8 ha
- Sjö	ca 2,4 ha

TOTALT 68,5 ha

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Tallskog, barrblandskog
- Strukturer (landskapselement)	- Gamla träd, död ved
- Växt- och djursamhällen	- Svampar, lavar, mossor, brandgynnade arter

* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

Naturgeografiska förhållanden

Björndalsbergens naturreservat utgörs av ett berg med branta sluttningar ner mot sjön Klämningen i väster. De högsta partierna är belägna mellan 80 och 100 meter över havet. I områdets nordöstra del ligger en mindre sjö, Glådran, som avvattnas norrut för att slutligen rinna ut i Storsätraviken i Klämningen.

Reservatets markförhållanden består av gnejs och granit med sandig morän utmed sluttningarna ner mot Klämningen. På berget förekommer mindre områden med svallsediment av varierande storlek från sand till grus. Några mindre områden med glaciallera finns samt kärr med torvlager. I sluttningen ner mot Storsätraviken förekommer lera.

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011

Historisk och nuvarande markanvändning

Björndalsbergens naturreservat har fått sitt namn av den fastighet som ligger centralt i området, Björndalen. I Björndalen har tidigare bedrivits jordbruk, vilket idag märks i form av spår av skogsbete, samt rester av igenvuxen ängs- och åkermark. Denna kulturmark, liksom barrskogen i resten av reservatet, syns på häradskartan från förra sekelskiftet. På häradskartan framgår också att sjön Glådran tidigare hade namnet Glädran. I norra delen av naturreservatet finns ett medeltida gruvområde och ett gruvhål registrerat.

Biologiska bevarandevärden

De skogliga värdena i Björndalsbergen ligger dels i den gamla tallskogen på höjderna, som är omkring 100-130 år gammal med inslag av tallar över 200 år. Värdena består också av barrblandskog som växer i de lite lägre partierna, där det finns en mångfald av arter knutna till både gran och tall. I barrblandskogen finns en mosaik av mindre sumpdråg, vattendrag, stående döda träd och rikligt med lågor, som ger viktiga strukturer och livsmiljöer för många arter. Bitvis finns också inslag av gamla aspar, varav några hyser rödlistade arter. Inslaget av död ved är sparsamt i tallskogen men desto rikligare i den bördiga barrblandskogen. I mittdelen av reservatet finns gammal jordbruksmark och lövblandad barrskog som håller på att utveckla stora lövträdsvärden. Där växer exempelvis ädellövträden lönn, lind, ek och fågelbär. Längst i söder, där naturreservatet gränsar mot fastigheten Lövviken, står en mäktig ek (476 cm i omkrets) som utnämndes till naturminne år 1935. Trädets skick har blivit sämre på senare år, och endast några grenar är friska nog att ha gröna blad.

Naturligt är störning i form av brand en viktig ekologisk process och en stor del av dynamiken i skogslandskapet. Omgivningarna kring Björndalsbergen har historiskt sett präglats av återkommande bränder, vilket också lämnat sina spår i naturreservatet. I södra delen har ett litet område brunnit för mindre än tio år sedan. Brandspår syns i form av svarta trädstammar och bortbränd markvegetation. Dock har branden inte tagit så hårt eller så har den släckts tidigt, vilket medfört att få brandljud och bara mindre mängder död ved har bildats. I Björndalsbergen dominerar tallen, som är ett trädslag som genom sin tjocka bark och högt ansatta krona är anpassad till bränder. För att kunna föryngra sig behöver den kraftig störning, som till exempel en storm eller brand, så att ljus kommer ner till marken. I reservatet finns exempelvis de brandgynnade arterna skarp dropptaggsvamp och nattskärpa, vilka lever i ljusöppna tallskogar. Raggbock och skrovlig flatbagge, två sällsynta brandgynnade arter, är båda funna i skogar i denna del av länet, dock utanför reservatet. Båda arterna är knutna till störningspräglade tallskogar och påträffas främst på liggande död tallved i solexponerade lägen.

I naturreservatet har många intressanta arter påträffats, särskilt av svampar och fåglar, se tabell 1. Här finns bland annat de rödlistade svamparterna kandelabersvamp (NT), gräddticka (VU), kilporing (NT) och tallticka (NT). Gräddticka är en art som påträffas på mjuk och murken ved av framför allt gran. Dessa granlångor är vanligtvis grövre än 3 decimeter och ligger på fuktig mark i gammal skog som är rik på liggande död ved. På platser där gräddticka växer förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Talltickan är en parasit på gamla levande tallar och visar sig först på träd som är 100-150 år gamla. Kortare omloppstider i skogsbruket har gjort att den minskat, och i produktionsskog finns inte gamla tallar med förutsättningar för tallticka. Fågelarter som noterats är till exempel mindre hackspett (NT), nattskärpa (NT) och tretåig hackspett (NT). För mindre hackspett är äldre lövträd, döda stammar och stubbar viktiga

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011

både för häckning och födosök. Eftersom olika trädslag är värdefulla som födokälla under olika år består de gynnsammaste reviren av en blandning av trädslag, främst lind, björk, al, asp och ek. Orre och pärluggla finns i omgivningarna runt Björndalsbergen och kan ibland påträffas i naturreservatet.

Tabell 1. Rödlistade arter och signalarter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2010, *Rödlistade arter i Sverige 2010*, ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, F = fågelart upptagen i EU:s fågeldirektiv

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ Signalart/ Fågeldirektivet
Kärlväxter		
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S
Grönpyrola	<i>Pyrola chloranta</i>	S
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT/S
Missne	<i>Calla palustris</i>	S
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	S
Mossor		
Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	S
Långflikmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	S
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
Lavar		
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT/S
Grynig blåslav	<i>Hypogymnia farinacea</i>	
Kvistspikar	<i>Phaeocalicium ssp.</i>	
Nästlav	<i>Bryoria furcellata</i>	S
Skriftlav	<i>Graphis scripta</i>	
Vitmosslav	<i>Icmadophila ericetorum</i>	S
Svampar		
Dofttaggsvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	NT
Grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S
Gräddticka	<i>Perenniporia subacida</i>	VU/S
Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT/S
Honungsvaxing	<i>Hygrocybe reidii</i>	S
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT/S
Kilporing	<i>Skeletocutis kuehneri</i>	NT
Luddticka	<i>Onnia tomentosa</i>	NT/S
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT/S
Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	VU
Skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT/S
Strimmig lökspindling	<i>Cortinarius glaucopus</i>	S
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT/S
Svavelriskä	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Sydlig kantmusseron	<i>Tricholoma sejunctum s. str.</i>	NT
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT/S
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT/S
Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>	S
Insekter		
Bronshjon	<i>Callidium coriaceum</i>	S
Granbarknagare	<i>Microbregma emarginata</i>	S
Ättafläckig praktbagge	<i>Bupestria octoguttata</i>	S

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011

Fåglar		
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
Nattskärra	<i>Caprimulgus europaeus</i>	NT/F
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	F
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	F
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	NT/F

Värden för friluftsliv

Naturreseptatet utnyttjas framför allt av närboende för vandring, bär- och svampplockning. En välanvänd stig löper genom området, och används av både fotgängare och ryttare. Sörmlandsleden går idag strax utanför naturreseptatet men kommer troligen att dras om för att löpa genom resevatet. Två rastplatser med eldstäder finns vid sjön Glådran längs med Sörmlandsleden. I områdets södra del finns en utsiktsplats med vacker vy över sjön Klämningen.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Det övergripande målet för naturreseptatets skötsel är att bevara den äldre barrskogen och skapa strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter. Detta skall göras genom naturvårdsbränning i tallskogen och genom att skapa solexponerad död tallved. Restaureringsåtgärder för att utveckla lövträdsvärdena genomförs på kulturmarken. Områden med stora granvärden lämnas utan skötsel för att utvecklas genom intern dynamik.

Naturreseptatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och friluftsliv se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för fetörtsblåvinge berör eventuellt naturreseptatet. Fjärilen finns på lokaler med liknande förutsättningar i närheten av området. Inventering bör genomföras för att avgöra om fjärilen förekommer inom resevatet eller om den kan förväntas sprida sig dit.

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med skötselplanen.

Skötselområde 1: Barrskog med naturvårdsbränning (ca 58 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består främst av äldre tallskog och barrblandskog och bitvis rikligt med död ved. Tallskogen växer i första hand på den magrare marken på höjderna, och barrblandskogen i

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011

de lägre delarna av området. I barrblandskogen i norra delen finns en blandning av mindre sumpdråg, vattendrag, stående döda träd och rikligt med lågor. Inslaget av död ved är sparsamt i tallskogen, men desto rikligare i den bördiga barrblandskogen. I södra delen av skötselområdet finns bitvis inslag av gamla aspar, varav några hyser rödlistade arter. Längs vägen söderut från Björndalen ingår också partier med ungskog av tall, gran och lövträd, runt 20 år gamla. Längst i söder där naturreservatet gränsar mot fastigheten Löv Viken finns en mäktig ek som är naturminne.

Bevarandemål

Skötselområdet består av olikåldrig barrskog med höga naturvärden och ett stort inslag av gamla träd av tall, gran och asp. Tallskogens struktur och sammansättning är tydligt påverkad av brand. I perioder efter brand, bränning eller skötselåtgärder är området öppet och präglas av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig. Arealen barrskog ska vara ca 58 ha.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning ska om möjligt genomföras inom 20 år och upprepas efter ca 30 år. Hur den i detalj ska genomföras kommer att beskrivas i en separat plan som utarbetas inför bränningen. Äldre granar, refugiemiljöer och lövträd med naturvärden, exempelvis bohål, skyddas i möjligaste mån vid brand. Om naturvårdsbränning inte går att genomföra ska åtgärder för att skapa luckor och död ved utföras. Tallar och lövträd, framför allt asp, gynnas vid dessa skötselåtgärder. Områden med stora granvärden lämnas utan skötsel.

Eftersom delar av området nyligen har brunnit ska solexponerad död tallved skapas för att öka mängden död ved tills naturvårdsbränning är aktuellt igen.

Vid behov utförs friställning av naturminneseken.

Ljusöppna luckor i skötselområdets brantpartier kan skapas för att gynna fetörtsblåvinge.

Skötselområde 2: Kulturmark med restaureringsåtgärder (ca 3,5 ha)

Beskrivning

Skötselområdet, som tidigare varit kulturmark, består av varierad skog med bitvis stort inslag av lövträd. I den centrala delen finns fortfarande öppen mark som delvis är igenväxt med sly och högväxande älggräs, hundkäx och lupiner. Där förekommer dock fortfarande ängsväxter som exempelvis humleblomster, svinrot, prästkrage och käringtand. I den omgivande skogen finns äldre lövträd som håller på att utveckla stora värden, men hotas av igenväxning. Av ädellövträd förekommer ek, lönn, lind och fågelbär. I övrigt finns också asp, oxel, hassel, en, björk, rönn, klibbal, skogstry, lärk, gran, tall och olika fruktträd. Området har tidigare betats och detta kan om möjligt återupptas.

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av varierad blandskog med en stor andel lövträd. Skogen ska vara gles och luckig och det ska finnas friställda, vidkroniga träd, liksom död ved.

Datum

2013-06-26

Dnr

511-5356-2011

Skötselåtgärder

I täta bestånd kan äldre träd friställas för att förlänga deras livslängd. Enskilda yngre lövträd kan också friställas för att få individer som blir gamla och grova. Genom att lämna kvar borttröjt material ökar också mängden död ved. Bete och/eller slåtter kan utföras om förutsättningarna ges.

Skötselområde 3: Barrskog och sjö (ca 7 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet består av tre olika skogsområden, varav två innehåller barrskog – främst gran, och ett område med sumpskog. Sjön Glådran, som avvattnas till Klämningen, är en näringsfattig skogssjö inom Trosaåns avrinningsområde. Kunskap kring sjöns status saknas.

Bevarandemål

Området består av olikåldrig barrskog där naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika nedbrytningsgrader. Vattenkvaliteten i sjön är god med ett rikt växt- och djurliv.

Skötselåtgärder

Inventering av sjön och därefter eventuellt framtagande av en restaureringsplan. Skogen lämnas utan skötsel.

Friluftsliv*Beskrivning*

Vid Glådrans nordöstra hörn finns en rastplats med eldstad, bord och bänkar, som underhålls av Föreningen Sörmlandsleden. Vid sjöns sydvästra hörn finns också en rastplats med eldstad. Sörmlandsleden går strax öster om reservatet och tangerar på två ställen reservatsgränsen. En stig som används bland annat för ridning går genom området.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick. Områdets friluftsanläggningar ska vara i gott skick.

Skötselåtgärder

En parkeringsplats kommer att anläggas längs vägen som går igenom reservatet. Informationstavlor sätts upp vid parkeringsplatsen, vid Glådrans norra rastplats, samt där stigen går in söderifrån i reservatet. På utsiktsplatsen i reservatets södra del placeras en bänk med utsikt över Klämningen. En vedförvaringsplats sätts upp vid Glådrans nordöstra rastplats. Rastplatserna förses kontinuerligt med ved. En vägvisningsskylt sätts upp vid Laxnevägen. Friluftsanordningarna underhålls vid behov. Sörmlandsleden dras om så att den går genom naturreservatet och en stig anläggs från parkeringen till Sörmlandsleden.

För placering av anordningar se bilaga 2.1.

Jakt och fiske

Jakten regleras inte i reservatsbeslutet. Ett fiskerättsavtal föreligger för sjön Glådran.

Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Skapa solexponerad död tallved	År 2015	Skötselområde 1	1
Anläggning av parkering, stigar, vedförvaring, vägvisning	Inom 5 år	Se karta bilaga 2.1	1
Uppsättning av informationsskyltar	Inom 5 år	Se karta bilaga 2.1	1
Friställning av naturminnesecken	Vid behov	Skötselområde 1	1
Underhåll av gränsmarkeringar	Vid behov	Reservatets gränser	1
Friställning av lövträd	År 2015	Skötselområde 2	2
Naturvårdsbränning/åtgärder som efterliknar bränning	Inom 20 år	Skötselområde 1	2
Inventering av fetörtsblåvinge och ev. åtgärder	Inom 5 år	Hela reservatet	3
Anläggning av bänk vid utsiktsplats	Inom 10 år	Se karta bilaga 2.1	3
Bete och slåtter på kulturmark	Om förutsättningar ges	Skötselområde 2	3
Inventering av sjö och framtagande av restaureringsplan	Inom 20 år	Skötselområde 3	3
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

ArtDatabanken, *Artportalen* <<http://www.artportalen.se>>

ArtDatabanken, SLU. *Artfaktablad om mindre hackspett* <http://www.artfakta.se/Artfaktablad/Dendrocopos_Minor_100048.pdf>

ArtDatabanken, SLU. *Artfaktablad om gräddticka* <http://www.artfakta.se/artfaktablad/Perenniporia_Subacida_1179.pdf>

Datum

Dnr

2013-06-26

511-5356-2011

- Gärdenfors, U. (ed.) 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 19xx. Kartblad xx xx.
- Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
- Lantmäteriet. 2010. *Fastighetsutredning Björndalsbergens naturreservat*.
- Länsstyrelsen i Kalmar län. 2012. *Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden 2012-2022. Projekt Eldskäl*. Meddelande 2012:13.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. *Sörmlands natur, Naturvårdsplan*. Objekt nr. 80-4 (klass 3).
- Länsstyrelsen i Södermanlands län, Skogsstyrelsen. 2006. *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län*. Rapport nr 2006:7.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2008. *Raggbock (Tragosoma depsarium) och skrovlig flatbagge (Calitys scabra) i Södermanlands län 2006-2009*. Rapport 2008:7.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Värna Vårda Visa – ett program för en bättre förvaltning och nyttjande av naturskyddade områden i Södermanlands län 2012-2016*. Meddelande 2012:4.
- Naturvårdsverket. 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av brandinsekter i boreal skog*. Rapport 5610.
- Naturvårdsverket. 2005. *Naturvårdsbränning – Vägledning för brand och bränning i skyddad skog*. Rapport 5438.
- Naturvårdsverket. 2011. *Åtgärdsprogram för fetörtsblåvinge*. Rapport 6424.
- Nordiska ministerrådet. 1977. *Naturgeografisk regionindelning av Norden*. NU-serien B 1977:34.
- Rydberg, H. och Wanntorp, H-E. 2001. *Sörmlands flora*. Botaniska sällskapet i Stockholm.
- Skogsstyrelsen. 2006. *Nyckelbiotopsinventeringen*.
- Niklasson, M. 2011. *Brandhistorik i sydöstra Sverige. Projekt Eldskäl*. Meddelande 2011:14. Länsstyrelsen i Kalmar län.
- Sveriges Geologiska undersökning. 1986. *Jordartskartan*. Digital utgåva.
- Sveriges Geologiska undersökning. 1985. *Berggrundskartan*.

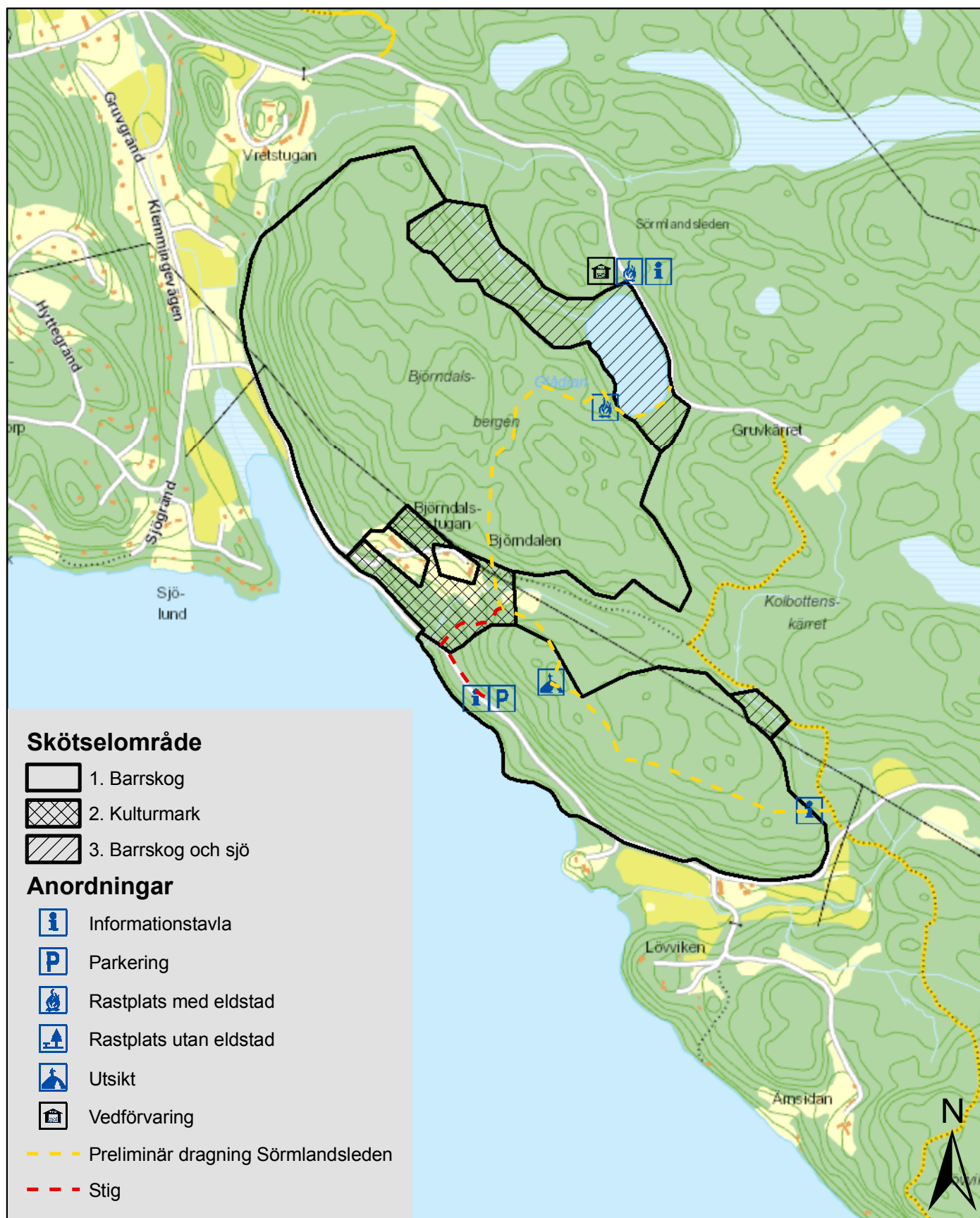
Bilagor

2.1. Skötsel- och friluftslivskarta



Bilaga 2.1

Tillhörande Länsstyrelsens beslut
om Björndalsbergens naturreservat.
Dnr 511-5356-2011, 2013-06-26



1:10 000
0 125 250 500 Meter